

och Tarskis ursprungliga namn Teitelbaum som ”Tennenbaum” har rättats i den svenska versionen.

TORKEL FRANZÉN

Olydnad. Civil olydnad som demokratiskt problem

Tomas Månsson

Thales 2004. 207 s. ISBN 91-7235-052-0

En aprilnatt 2003 tog Hanna Ekegren, Johan Jaatinen och Daniel Hedqvist sig in på Gimranäs AB, utanför Herrljunga. Det är Sveriges största kläckeri. Därifrån levereras hönor till djurfabriker runt om i landet. För att stoppa leveranserna hamrade de tre på kläckeriutrustningen. I icke-våldets anda dolde de inte sin identitet. De hade med sig fika till personalen.

Var denna handling acceptabel ur ett demokratiskt perspektiv?

Ett argument för detta skulle kunna formuleras så här: Gimranäs verksamhet skulle inte accepteras av folkflertalet om de verkligen visste hur burhönorna har det. Om folk informerades om deras eländiga situation skulle en majoritet vara emot kläckeriverksamheten. Aktivisterna försvarade alltså den majoritetsvilja som inte verkställs, på grund av att medborgarna har blivit dåligt informerade eller vilseledda av animalieindustrins reklam.

Ett demokratiskt argument *mot* aktionen: I Sverige ges möjlighet att i fria, hemliga och allmänna val välja representanter som fattar övergripande politiska beslut, som vilken form av näringsverksamhet som ska vara tillåten. Detta är innebörden av att Sverige är en demokrati och denna demokrati trotsade de tre med sin olagliga aktion.

Den som vill sätta sig in i dessa frågor har nu givits ett användbart verktyg: Stockholmsfilosofen Tomas Månssons avhandling *Olydnad: Civil olydnad som demokratiskt problem*.

Låt det vara sagt med en gång: Det är ett verkligt fint arbete. Klart och tydligt. Rena propagandan för ämnet praktisk filosofi.

Avhandlingens frågeställning är ”Vad talar för att det är demokratiskt eller odemokratiskt att utöva civil olydnad i representativa demokratier som till exempel Sverige eller USA?” Utifrån den systematiseras, klargörs och analyseras en rad argument som förekommer i debatten om den civila olydnadens plats i en demokrati. Månssons slutsats är något överraskande: demokratiargumenten har inte något större relevans för om det är moraliskt rätt eller fel att utöva civil olydnad, hävdar han.

Det sägs att filosofi ska läsas långsamt, eller inte läsas alls. Det gäller nog för Månssons omsorgsfulla behandling av olydnaden. Läsaren bör alltså ta med sig boken till en lugn och ostörd vrå. En fängelsecell, slår det mig, är nog en bra plats att ta sig an *Olydnad*.

PELLE STRINDLUND